

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/45/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118216291
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8118216291.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v spore žalobcov: 1/ Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. X, XXX XX V., 2/ X. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom S.. XXX XX V., 3/ Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, XXX XX V., 4/ X. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, XXX XX V., 5/ B. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, XXX XX V., 6/ X. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. X, XXX XX V., 7/ V. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. X, XXX XX V., právne zastúpených: Mgr. Ľudovít Paulovič, advokát so sídlom M. Rázusa 19, 984 01 Lučenec, proti žalovanému: 1/ Y. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX/X, XXX XX V., právne zastúpeného: JUDr. Jozef Tomko, advokát so sídlom Floriánova 2, 080 01 Prešov, 2/ S. V. B. H. F., B. XX, XXX XX O., H.: XX XXX XXX, právne zastúpeného: JUDr. Felix Neupauer, advokát so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalobcov 1/ až 7/ a žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 8C/50/2018 - 78 z 15.05.2020 takto

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. v I. až VII. vyhovujúcom výroku len vo vzťahu ku žalovanému 2/ a v VIII. výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

II. Vo zvyšnej napadnutej časti, t.j. vo výroku IX. o trovách konania mení rozsudok tak, že žalobcom 1/ - 7/ priznáva voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

III. Žalobcom 1/ - 7/ a žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

IV. Žalovanému 1/ priznáva voči žalobcom 1/ - 7/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaným rozsudkom súd prvej inštancie I. výrokom zaviazal žalovaných 1/ a 2/ deliteľne k zaplateniu sumy 10.000,-Eur v prospech žalobkyne 1/; II. výrokom zaviazal žalovaných 1/ a 2/ deliteľne k zaplateniu sumy 8.000,-Eur v prospech žalobcu 2/; III. výrokom zaviazal žalovaných 1/ a 2/ deliteľne k zaplateniu sumy 4.000,-Eur v prospech žalobcu 3/; IV. až VII. výrokom zaviazal žalovaných 1/ a 2/ deliteľne k zaplateniu sumy 3.000,-Eur v prospech každého zo žalobcov 4/ - 7/; VIII. výrokom žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a IX. súvisiacim výrokom o trovách konania rozhodol tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcom 1/ -7/ trovy konania v rozsahu 100%.

2. Vychádzal zo zistenia, že žalobcovia 1/ - 7/ sa podanou žalobou na žalovaných 1/ - 2/ domáhali náhrady nemajetkovej ujmy; žalobcovia 1/ a 2/ vo výške 30.000,-Eur a každý zo žalobcov 3/ -7 vo výške 15.000,-Eur, ktorá im vznikla smrťou blízkej osoby (dcéry žalobcov 1/ a 2/ a sestry žalobcov 3/ - 7/), a to

v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 1/, ktorého vina bola preukázaná v trestnom konaní pod sp. zn. XXT/XXX/XXXX vedenom na Okresnom súde Prešov. Pasívnu legitímácia žalovaného 2/ ako poisťovateľa motorového vozidla (PZP) v inkriminovanom čase vyvodil s poukazom na už notorický známy rozsudok SD vo veci Haasová, rozhodnutia ÚS SR, sp. zn. I. ÚS 366/2016 a III. ÚS 666/2016 ako i rozhodnutie NS SR publikované pod č. 61/2018, v zmysle ktorých je náhrada nemajetkovej ujmy z dopravnej nehody krytá z PZP. V otázke námietky premlčania poukázal jednak na rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 3Cdo 792/2007, v zmysle ktorého sa právo na náhradu nemajetkovej ujmy nepremlčuje ako i na rozhodnutie NS SR, sp. zn. (bez označenia senátu) 278/2007, v zmysle ktorého sa právo na náhradu nemajetkovej ujmy premlčuje v 3 - ročnej všeobecnej premlčacej dobe, a ak k usmrteniu dcéry a sestry žalobcov došlo 11.06.2016 a žaloba bola podaná na súde 22.11.2018, nárok žalobcov premlčaný nie je. Nestotožnil sa s námietkou žalovaného 2/ o premlčaní nároku žalobcov uplynutím 2-ročne subjektívnej premlčacej doby na náhradu škody, lebo v tomto prípade ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Súčasne uviedol dôvody, pre ktoré nevykonal žalovaným 1/ navrhnutý dôkaz. Za primeranú pre žalobkyňu 1/, ako rodiča usmrtenej osoby považoval náhradu nemajetkovej ujmy sumu 10.000,-Eur, berúc do úvahy ich veľmi dobré vzťahy, čas ktorý spolu prežili, ako aj to, ako sa strata dcéry podpísala na psychickom stave žalobkyne 1/. Vo vzťahu k žalobcovi 2/, ktorý stratu dieťaťa neprežíval tak ako manželka, avšak nenávratne prišiel o pomoc dcéry vzhľadom na jeho zdravotné postihnutie, považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy sumu 8.000,-Eur. Žalobca 3/, na ktorom sa strata súrodenca taktiež podpísala zhoršením jeho psychického stavu, čo bolo preukázané z lekárskej správy jeho ošetrojúcej lekárky - psychiatricky, považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy sumu 4.000,-Eur. O vzťahu žalobcu 3/ k nebohej svedčí aj skutočnosť, že pravidelne navštevuje jej hrob. Pre žalobcu 4/ považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy sumu 3.000,-Eur, nakoľko v čase smrti Q. už nebýval u rodičov, pričom ich vzťah nebol taký intenzívny ako napr. so žalobkyňou 5/, ktorá taktiež v čase smrti Q. nebývala s ňou v spoločnej domácnosti. Pre žalobcu 6/ považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy sumu 3.000,-Eur, vzhľadom na vekovú blízkosť a spoločné záujmy. Pre žalobcu 7/ za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy považoval sumu 3.000,-Eur s prihliadnutím na skutočnosť, že jeho ujma bola zvýraznená tým, že telo svojej nebohej sestry bol po nehode identifikovať. Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil aj okolnosti nehody, t.j. hrubé porušenie pravidiel cestnej premávky žalovaným 1/ rade, ktorý dopravnú nehodu spôsobil pod vplyvom alkoholu a jazdou s vyššou ako povolenou rýchlosťou. V trestnom a ani civilnom konaní nebolo preukázané, že nebohá nasadla do vozidla s vedomím, že žalovaný 1/ ako vodič požil alkoholické nápoje, resp. že by priamo videla žalovaného 1/ konzumovať alkohol. Nevyplývalo to ani z výpovede svedkov Q. Z. a O. H.. Rovnako zo strany žalovaných nebolo preukázané, že by nebohá sama núkala žalovaného 1/ vypiť si. Žalovaný 2/ teda neuniesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že nebohá bola priamym svedkom intoxikácie žalovaného 1/ alkoholickým nápojom, pričom pri preukázaní tejto skutočnosti nemožno vychádzať iba z tej domnienky, že nebohá žalovaného 1/ poznala a stretávala sa s ním. Súčasne pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z možností a majetkových pomerov škodcu, t.j. žalovaného v 1/, a teda prihliadal na skutočnosť, že je vyučený v odbore kuchár-čaišník, pričom po výkone trestu sa zamestnal iba prednedávnom. S poukazom na rozhodnutie NS SR, sp. zn. 3Cdo 18/2016 zaviazal žalovaných 1/ a 2/ na delené plnenie. O trovách konania rozhodol podľa zásady úspechu. Takto ustálený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa ust. § 11 a § 13 ods. 1-3, § 15 a § 427 ods. 1 Obč. zák., § 15 zák. č. 381/2001 Z.z., čl. 8 ods. 1 Dohovoru, čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, výrok o trovách konania podľa § 255 ods. 2 CSP.

3. Tento rozsudok včas podanými odvolaniami napadli žalobcovia 1/-7/ a žalovaný 2/.

4. Žalobcovia 1/-7/, čo do VIII. zamietavého výroku, poukazujú na odvolací dôvod uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP (nesprávne skutkové zistenia). Súdu prvej inštancie vytýkajú, že im priznal neprímerane nízku náhradu nemajetkovej ujmy, a to vzhľadom k závažnosti vzniknutej ujmy s prihliadnutím na všetky okolnosti, ktoré boli v konaní zistené a vzhľadom na všetky okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu ich osobnosti ako aj vzhľadom na trvalosť a absolútnu neodčiniteľnosť tohto zásahu. Priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,-Eur pre žalobkyňu 1/, ktorá bola matkou usmrtenej je neprímerane nízke. Pri žalobcovi 2/, ako otcovi usmrtenej neexistuje žiaden dôvod, aby mu bola priznaná nižšia nemajetková ujma, ako žalobkyňi 1/ - matke usmrtenej. Pri žalobcovi 3/ bolo preukázané, že tragická smrť sestry zhoršila jeho zdravotný stav, s ktorou mal intenzívny citový vzťah. Žalobcovia 4/ - 7/ mali s usmrtenou taktiež veľmi dobré a intenzívne citové vzťahy, smrť sestry zasiahla najmä do práva na súkromný a rodinný život a na rozvíjanie citových a rodinných väzieb s blízkou osobou. Rodina žalobcov bola súdržná. Nie sú dôvody na prípadné zníženie

náhrady nemajetkovej ujmy pre spoluzavinenie usmrtenej, ktoré nebolo ani v trestnom ani civilnom konaní preukázané. Ich nárok je plne krytý z PZP, preto nie je namieste prihladať na pomery škodcu - žalovaného 1/. Navrhli rozsudok v nimi napadnutej časti zmeniť a priznať im náhradu nemajetkovej ujmy v pôvodne uplatnenej výške, alternatívne ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súčasne uplatnili náhradu trov konania.

5. Žalovaný 2/, čo do I. až VII. vyhovujúcich výrokov týkajúcich sa jeho povinnosti zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy, ako i čo do IX. výroku o trovách konania, poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v ustn. § 365 ods. 1 písm. d/ a h/ CSP (iná vada a nesprávne právne posúdenie veci). Súdu prvej inštancie vytýka nesprávne právne posúdenie vnesenej námietky premlčania, majúc za to, že nie je žiaden legitímny ani spravodlivý dôvod na to, aby sa nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepremlčoval v 2- ročnej subjektívnej premlčacej dobe na náhradu škody, ako to nakoniec predpokladá i § 15 ods. 2 zákon o PZP. Je neudržateľné, aby súd poukazoval na rozhodnutie NS SR, spred obdobia rozhodnutie R 61/2018. Nárok žalobcov vzhľadom na dátum podania žaloby a dátum nehody, považuje žalovaný 2/ za premlčaný v 2- ročne subjektívnej premlčacej dobe podľa § 106 Obč. zák.. Rozsudok považuje z dôvodu nevysporiadania sa s jeho argumentáciou o premlčaní nároku za nepreskúmateľný. Navrhol ho v ním napadnutej časti zmeniť a žalobu voči nemu zamietnuť. Súčasne uplatnil trov konania.

6. Iné podania strán dané neboli.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 76 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú základné zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383, § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu a právnenému zástupcovi žalovaného 2/ aj elektronickými prostriedkami minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniam žalobcov 1/- 7/ a žalovaného 2/ nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok v merite veci je vecne správny, čím boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP). Iná situácia je pri súvisiacom výroku o trovách konania, kde boli splnené podmienky pre jeho zmenu (§ 388 CSP).

8. Odvolací súd postupujúc podľa § 382 CSP vyzval sporové strany na vyjadrenie sa k nožnej aplikácii ust. § 100 ods. 1, ods. 2, § 101, § 106 ods. 1, ods. 2 Obč. zák. na prejednávanú vec.

9. Žalovaný 1/ trval na premlčaní nároku žalobcov. Žalovaný 2/ s aplikáciou zhora označených zákonných ustanovení súhlasil. Žalobcovia do rozhodnutia odvolacieho súdu vyjadrenie nepodali.

10. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietanou inou vadou konania - nepreskúmateľnosťou, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

12. Žalobcovia 1/ - 7/ súdu prvej inštancie vytykajú nesprávne skutkové zistenia, ktoré sa odzrkadli v podľa nich neprimerane nízkej výške nim priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

13. Odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, na ktorý poukazujú žalobcovia, je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Dôsledkom toho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli, alebo neboli stranami prednesené, prípadne, že neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyplynuli z prednesov strán. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

14. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa rozumie taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcemu z ustanovenia § 191 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli strany. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, alebo inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje hore uvedenému zákonnému ustanoveniu. Odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. písm. f/ CSP je možné teda napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, nesprávnosť ktorého možno usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

15. Hodnotenie dôkazov v zmysle ustanovenia § 191 CSP je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Prítom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

16. Súd prvej inštancie si túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje. Odvolací súd ďalej uvádza, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov) by sa totiž malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia dôkazov jednotlivo, aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Kontrola výsledku hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospel súd, sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, pričom súd má povinnosť dbať na tom, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé a vyhovujúce najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie dokazovaním riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny predpis a svoje rozhodnutie postačujúco a presvedčivo odôvodnil. Okolnosti namietané žalobcami v odvolaní nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s v napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou súdu prvej inštancie.

17. Skutkové okolnosti prejednávanej veci dali jednoznačnú odpoveď na otázku v tom zmysle, že žalobcovia 1/ - 7/ majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, otázkou, ktorú bolo potrebné zodpovedať bolo, v akej výške.

18. Východiskovou základňou výkladu právnych noriem a ich aplikácie na konkrétne skutkové okolnosti je taký postup, ktorý rešpektuje právny poriadok, spoločenské podmienky, zodpovedá logickým pravidlám a eliminuje vznik možných hodnotových rozporov. Podstatným je zmysel a účel právneho predpisu.

19. Ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka patria k normám s relatívne neurčitou hypotézou, t.j. k normám, ktorých hypotéza nie je ustanovená právnym predpisom a ktoré tak

prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám hypotézu právnej normy z vopred neobmedzeného okruhu okolností vymedzil. Je teda na súde, aby z okolností konkrétnej veci dospel k záveru, či určitá osoba má nárok na ochranu a ak áno, na akú, v akej výške. Rozhodnutie súdu má pritom zodpovedať všeobecne prijímaným predstavám spoločnosti o spravodlivosti, zdravému rozumu, aj zásade primeranosti, ktorá je vlastná európskej právnej kultúre.

20. Obsah práva na ochranu osobnosti upraveného v § 11 nadväzuje na komplex s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami zakotveného základu právnej úpravy všeobecného osobnostného práva, konkretizujúc ho. Zo znenia § 11 Občianskeho zákonníka vyplýva, že do rámca všeobecnej úpravy ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie. Obsah práva na súkromný život, ktorý je chránený, interpretoval v niektorých svojich rozhodnutiach, aplikujúc článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Európsky súd pre ľudské práva. Podľa tohto súdu by bolo príliš reštriktívnym limitovať tento pojem na „vnútorný kruh“, v ktorom môže jedinec viesť svoj vlastný život podľa svojich predstáv a úplne z neho vylúčiť svet do tohto kruhu nezahrnutý. Rešpektovanie súkromného života musí taktiež zahŕňať do určitej miery aj právo vytvárať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľudskými bytosťami (Európsky súd pre ľudské práva, rozsudok vo veci Niemitz proti Nemecku zo 16.12.1992, sč.č. 13710/88).

21. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Vychádzajúc z citovaného zákonného ustanovenia, obidve tieto východiská je potrebné vyhodnotiť kumulatívne.

22. Čo sa týka závažnosti vzniknutej ujmy, aj keď je daná súdu možnosť autonómnej interpretácie veci, ktorú má posúdiť keďže musí vychádzať z individuálnych okolností každej prejednávanej veci, ktoré vyplynú zo skutkových zistení, je možné pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzať z názoru vyjadreného v rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 4Tdo 1402/2015 z 12.04.2016. Podľa tohto názoru súdu pri úvahách o výške náhrady nemajetkovej ujmy treba vychádzať z princípu proporcionality a zohľadňovať okolnosti tak na strane poškodeného (pozostalého) - najmä intenzitu jeho vzťahu so zomretým, ich vek, otázku komplexnej existenčnej závislosti pozostalého od usmrtenej osoby, či prípadné poskytnutie satisfakcie pozostalým, ako aj okolnosti na strane pôvodcu ujmy - najmä jeho postoj k prejednávanej veci, dopad udalostí do jeho duševnej sféry a mieru zavinenia, eventuálne spoluzavinenie usmrtenej osoby. Tvrdenie o preukázaní požadovaných skutočností je na žalobcov. Odvolací súd v tomto smere nemal žiadne pochybnosti o úprimnosti vyjadrení všetkých žalobcov. Duševné útrapy spojené s prežívaním usmrtenia blízkej osoby je potrebné pre účely stanovenia výšky náhrady posudzovať primárne z pohľadu obvyčajného (priemerného) človeka a jej prípadné zníženie alebo zvýšenie je možné odvinúť iba od okolností, ktoré sú v rámci trestného konania riadne doložené a preukázané poškodeným. Názor vyplývajúci z tohto rozhodnutia je podľa odvolacieho súdu, pri absencii konkrétnej právnu normou definovaných kritérií akceptovateľný bez ohľadu na to, že nejde o názor najvyššej súdnej autority Slovenskej republiky, ale autority iného členského štátu Európskej únie, s ktorým má však Slovenská republika spoločnú históriu a príbuznú právnu úpravu. K obdobným kritériám sa priklonil aj Ústavný súd Českej republiky v náleze I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015 (bod 53). Na druhej strane však treba poznamenať, že výskyt rozdielnych rozhodnutí v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (viď m. m. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2014).

23. Z uvedeného teda vyplýva, že s tvrdením žalobcov 1/-7/ v odvolaní v časti namietaného nesprávne zisteného skutkového stavu nemožno súhlasiť.

24. Žalovaný 2/ mal za to, že rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný, čo zakladá inú vadu konania, lebo súd prvej inštancie sa nevyporiadal s jeho námietkou premlčania nároku žalobcov, v dôsledku uplynutia 2 - ročnej subjektívnej premlčacej doby na náhradu škody podľa § 106 ods. 1 Obč. zák. Súčasne mal za to, že vec v tejto otázke bola nesprávne právne posúdená, lebo nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa premlčuje v 2 - ročnej subjektívnej premlčacej dobe podľa § 106 ods. 1 Obč. zák. a nie vo všeobecnej 3 - ročnej premlčacej dobe podľa § 101 Obč. zák.

25. Ak žalovaný 2/ namieta nepreskúmateľnosť rozsudku, čo podľa neho zakladá inú vadu konania, ku tomu odvolací súd uvádza, že prípadnú nepreskúmateľnosť rozsudku možno subsumovať iba pod

odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. /b CSP - porušenie práva na spravodlivý proces, a nie pod odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. d/ CSP - inú vadu, lebo tento odvolací dôvod dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovanie manudukačnej povinnosti súdu, vykonanie nezákonne získaného dôkazu, porušenie povinnosti viazanosti súdu iným rozhodnutím), pričom jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, nie zmätočnosť súdneho rozhodnutia.

26. K samotnej nepreskúmateľnosti rozsudku odvolací súd uvádza, že iba také rozhodnutie je nepreskúmateľné, ktorého právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. tieto právne závery v žiadnej možnej interpretácii z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplývajú. Z odôvodnenia tu napadnutého rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Za daného stavu potom odôvodnenie tu napadnutého rozsudku rešpektuje kautely určujúce minimálnu mieru racionality a konzistencie skutkovej a právnej argumentácie, teda je preskúmateľné.

27. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP o nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav) je síce relevantným odvolacím dôvodom, ale v danom prípade táto námietka nie je opodstatnená, pretože súd prvej inštancie jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobe čiastočne vyhovel a pre ktoré ju čiastočne zamietol. Napokon polemika žalovaného 2/ o nesprávnosti súdom prvej inštancie vysloveného právneho záveru sama o sebe nie je presvedčivou bázou pre konštatovanie vecnej nesprávnosti rozsudku súdu prvej inštancie v merite veci. Súd prvej inštancie správne právne vec posúdil.

28. Podľa § 100 ods. 1, ods. 2 Obč. zák. Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremičujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

29. Podľa § 101 Obč. zák. Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

30. Podľa § 106 ods. 1, ods. 2 Obč. zák. Právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

31. V súvislosti s posúdením opodstatnenosti tejto námietky treba taktiež uviesť, že v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky bolo pod R 58/2014 publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 194/2011, v zmysle ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje.

32. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady nemajetkovej ujmy je podľa § 101 Obč. zák. viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 17. 02. 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009). K usmrteniu blízkej osoby žalobcov došlo dňa 11.06.2016 a žaloba došla súdu dňa 22.11.2018, teda nárok žalobcov premlčaný bezpochyby nie je.

33. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach (sp. zn. 8 MCdo 4/2014, 3 Cdo 233/2015, 3 Cdo 223/2016) uviedol, že nový (judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný) právny názor sa aplikuje

aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Preto niet rozumného dôvodu odchýliť sa od už nateraz dostatočne ustálenej rozhodovacej praxe o premlčaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v 3 - ročnej všeobecnej premlčacej dobe podľa ust. § 101 Obč. zák., a nič na tom potom nemôže zmeniť ani skutočnosť, že k ustáleniu názoru, že nárok na jej náhradu je krytý z PZP (v dôsledku eurokonformného výkladu pojmu „škoda na zdraví“), došlo neskôr.

34. Z uvedeného teda vyplýva, že s tvrdením žalovaného 2/ v odvolaní v časti nepreskúmateľnosti rozsudku a nesprávneho právneho posúdenia veci taktiež nemožno súhlasiť.

35. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej spore správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správny skutkovým zisteniam a prejednaný spor aj správne právne v merite veci posúdil. Ako už bolo vyššie spomenuté, z odôvodnenia tu napadnutého rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Naproti tomu v priebehu odvolacieho konania odvolateľa nepredostreli relevantný argument majúci súvis s prejednanou vecou, ktorý by bol takej povahy, že by mohol priniesť pre nich priaznivejšie rozhodnutie.

36. Možno teda naproti námietkam odvolateľov uzavrieť, že aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu dal súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí zrozumiteľnú a presvedčivú odpoveď na podstatné argumenty strán sporu, pričom tak učinil v snahe garantovať stranám sporu ich právo na spravodlivý proces. Skutočnosť, že v tomto rozhodnutí neboli naplnené očakávania odvolateľov, teda súd prvej inštancie nerozhodol v súlade s ich právnym názorom ešte neznamená, že došlo k porušeniu ich základného práva na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu totiž postupoval v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a majúci na pamäti základné právo strán sporu na súdnu ochranu, túto stranám sporu poskytol v požadovanej kvalite.

37. Preto odvolací súd podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP, po vyčerpaní relevantných odvolacích dôvodov, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v merite veci (I. - VIII. výrok) ako vecne správny potvrdil

38. Pokiaľ ide o IX. výrok o trovách konania pred súdom prvej inštancie. Výrok o nároku na náhradu trov konania musí byť formulovaný tak, že v ňom musí byť uvedené nielen kto a komu má zaplatiť náhradu trov konania ale musí v ňom byť uvedená aj formulácia, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. Len takouto formuláciou výroku o náhrade trov konania bude splnená požiadavka zákona, aby rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania v spojení s rozhodnutím o výške tejto náhrady bolo vykonateľné, teda aby bolo spôsobilým exekučným titulom pre prípadné vynútenie ním uloženej povinnosti (pozri, NS SR, sp. zn. 6Cdo 222/2016). Zásada úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nárok na plnú náhradu trov konania sa priznáva iba z prisúdenej sumy, čo treba vyjadriť vo výroku rozsudku (ku tomu pozri napr. KS TT, sp. zn. 10Co 191/2017, KS PO, sp. zn. 12Co 53/2018 a Veľký komentár CSP, C.H.Beck, str. 926).

39. Súd prvej inštancie síce správne priznal žalobcom plnú náhradu trov prvoinštančného konania vychádzajúc z toho, že jej výška výlučne závisela od jeho úvahy, no vo výroku opomenul uviesť, že táto plná náhrada patrí žalobcom iba z prisúdenej sumy. Navyše, ak ide o delený záväzok žalovaných 1/ a 2/, tí nemôžu byť na náhradu trov konania zaviazaní solidárne (napr. Krajský súd Trenčín, sp. zn. 5Co

133/2016 z 15.03.2017, NS SR, sp. zn. 3Cdo 18/2016 z 22.06.2016. Preto odvolací súd postupom podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IX. o trovách konania tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

40. Pokiaľ ide o rozhodnutie o trovách odvolacieho konania vo vzťahu žalobcovia 1/ - 7/ a žalovaný 2/. Ani jedna zo strán so svojím odvolaním nepochodila. Odvolací súd tak aplikujúc ustanovenia § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP žalobcom 1/ - 7/ a žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania nemohol priznať.

41. Pokiaľ ide o rozhodnutie o trovách odvolacieho konania vo vzťahu žalobcovia 1/ - 7/ a žalovaný 1/, odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému 1/ v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešným žalobcom 1/-7/ v plnom rozsahu. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP). Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP.

42. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).